

ESTRATÈGIA VALENCIANA D'ENVELLIMENT ACTIU I LLUITA CONTRA LA SOLEDAT NO DESITJADA

2023 -2027

ÍNDEX

PRESENTACIÓ	3
1. INTRODUCCIÓ	7
3. DIAGNÒSTIC	17
4. PRINCIPIS I RECOMANACIONS SEGUITS	21
5. MARC CONCEPTUAL	25
6. METODOLOGIA	31
7. DESENVOLUPAMENT DEL PROCÉS PARTICIPATIU	37
8. LÍNIES ESTRATÈGIQUES, OBJECTIUS ESTRATÈGICS I MESURES	45
9. INDICADORS	81
10. GOVERNANÇA	110
11. BIBLIOGRAFIA	112
12. ANNEXOS	114

PRESENTACIÓ

L'envelliment és un procés de canvi natural que es produeix de manera gradual i continuada i de manera molt diferent segons cada persona. Així, encara que l'edat cronològica siga la mateixa per a totes les persones, l'edat biològica i l'edat psicològica no ho són. Les dues últimes depenen, en gran manera, de la història de vida de les persones, dels determinants socials que hagen pogut influir en elles i de la seua actitud davant de la vida. És, per tant, un procés evolutiu, dinàmic i divers, com ho és la nostra realitat social.

L'Organització Mundial de la Salut (OMS), a través de l'Organització Panamericana de la Salut, va definir els determinants socials de la salut (DSS) com "les circumstàncies en què les persones naixen, creixen, treballen, viuen i envelleixen, incloent-hi el conjunt més ampli de forces i sistemes que influeixen sobre les condicions de la vida quotidiana". En aquest conjunt de forces i sistemes és on s'ha de posar l'èmfasi des de les polítiques públiques per a dignificar les condicions i la qualitat de vida de les persones en totes les etapes del seu cicle vital.

En 2022, el 20 % de la població de la Comunitat Valenciana té 65 anys o més i l'esperança de vida és de quasi 85 anys per a les dones i de 80 anys per als homes. Al voltant d'un 40 % de la població major viu sola. És a dir, les persones envelleixen, moltes vegades, en soledat i l'esperança de vida és alta. El repte és que també ho siga la qualitat de l'envelliment.

Abans de res, les persones majors són les protagonistes del seu procés d'envelliment, però no són les úniques, perquè sense la col·laboració de la societat en conjunt, l'autodeterminació no seria possible. Els esforços de les polítiques públiques serien vans si no hi haguera consciència social. Per això, un dels objectius d'aquesta estratègia és sensibilitzar la ciutadania en general sobre l'envelliment com un procés natural de la vida, i acabar amb l'edatisme¹ i la infantilització de les persones majors.

En les línies d'aquesta estratègia, des de la Vicepresidència i Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives s'ha decidit abordar aquesta situació i dissenyar un pla de mesures i iniciatives que servisca de full de ruta per a impulsar polítiques orientades a aconseguir que les persones majors puguen gaudir de la plenitud de la vida, de la tranquil·litat i del temps lliure, per a cuidar-se i per a afrontar nous reptes que els facen sentir bé, perquè el que fa que una vida siga plena no és la duració, sinó la qualitat.

---

1 Segons el Portal Terminològic Valencià, **edatisme** és la "discriminació per raó d'edat, i més específicament la que pateixen les persones d'edat avançada especialment quant a l'atenció sanitària".

Es proposen, com a principis bàsics, els d'autodeterminació de la persona, participació, solidaritat intergeneracional, entorns amigables i segurs, inclusió i atenció centrada en la persona, tot això en el marc de la responsabilitat pública, d'acord amb les competències de les diferents administracions públiques.

En aquest sentit, l'Estratègia valenciana d'envelliment actiu lluita contra la soledat no desitjada 2023-2027 es presenta com una eina dinàmica i eficaç que establirà les polítiques orientades al fet que les persones majors continuen gaudint al màxim de la vida de la millor manera possible i acompanyades de tota la societat.

Per elles, i per a elles, i per a totes les persones que les acompanyen.

1. INTRODUCCIÓ

El Pla valencià d'inclusió i cohesió social (PVICS, 2017) va introduir la necessitat d'elaborar una estratègia d'envelliment actiu a la Comunitat Valenciana basada en l'autonomia personal, la vida independent de les persones majors i la inclusió social, per a promoure l'equitat territorial i la cohesió social (línia 4, OE1.13).

La Generalitat Valenciana promou mesures i programes dirigits a les persones majors, a través de les diferents conselleries, que preveuen les següents actuacions, ajudes i/o programes dirigits a:

- Millorar l'accessibilitat dels edificis i els habitatges, així com la possibilitat de reformar cuines i banys.
- Facilitar el transport públic, amb descomptes en els bitllets d'autobús i de Ferrocarrils de la Generalitat (FGV) i les targetes de transport per a persones majors.
- Impulsar el turisme, diversificant la demanda turística i eliminant l'estacionalitat, promovent una imatge de turisme accessible a la Comunitat Valenciana.
- Modernitzar els canals d'atenció a la ciutadania, per a simplificar els tràmits administratius i adaptar-los a les circumstàncies de la població.
- Millorar l'atenció en l'àmbit de la salut comunitària, promovent l'envelliment actiu, participant en diferents programes i iniciatives europees, desenvolupant programes de formació sobre envelliment actiu dirigits a la població i als i les professionals, així com a la promoció de l'activitat física.
- Millorar l'atenció sanitària, promovent activitats d'autoatenció per a millorar la vida de les persones afectades per la malaltia i de les persones cuidadores.

- Promoure l'educació entre les persones adultes, implementant programes en diferents nivells, i especialment els dirigits a l'alfabetització i la formació inicial, on més participen les persones majors. També s'incentiva l'associacionisme dels estudiants mitjançant subvencions a les associacions.
- Promoure la inclusió digital, a través de l'Observatori de Bretxa Digital de la Comunitat Valenciana, creat en 2021. Té per objecte abordar la transformació digital sense generar diferències i apostar per tancar les que hi ha, i propiciar així una societat digital inclusiva.
- Frenar el despoblament dels municipis d'interior, fomentant la instal·lació de caixers automàtics en territoris altament vulnerables que han vist tancades les seues oficines.

Aquests programes, juntament amb els desplegats per la Vicepresidència i Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives, formen part de les polítiques públiques d'atenció a les persones majors de la Generalitat Valenciana. Entre aquests, destaquen el pla Convivint, publicat el juliol de 2021, i el programa Cuide'M, presentat davant del Consell el 23 de juliol de 2021.

El pla Convivint inclou un total de 100 actuacions en matèria de millora i noves infraestructures per a persones majors, amb 4.400 noves places, i compta amb la participació de nombrosos ajuntaments de la Comunitat Valenciana.

El programa Cuide'M configura un nou model d'atencions que atorga prioritat a la prestació dels suports necessaris per a la permanència a casa de les persones majors, i només quan això no siga possible proposa un allotjament de caràcter residencial, amb

unitats de convivència com més semblants a una llar millor, en desenvolupament del model d'atenció integral centrada en la persona.

Aquest programa representa una aposta ferma per l'autodeterminació de les persones, i proposa el màxim acompanyament i suport a les persones majors, les seues famílies i les persones que les acompanyen.

El pla Convivint i el programa Cuide'M responen a l'imperatiu ètic de la Vicepresidència i Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives de millorar amb plena dignitat la qualitat de vida de les persones majors.

D'altra banda, s'estima que més de 2,5 milions de persones majors a Espanya se senten soles. Es tracta d'una realitat que representa un 40 % de les persones majors de 65 anys, la majoria dones, fet que descobreix, igual que ocorre amb la pobresa, una feminització de la soledat no desitjada. Quan la soledat és triada, també és producte d'una decisió personal com a estil de vida, però quan no ho és, provoca aïllament i risc d'exclusió. Aquesta situació d'aïllament desemboca moltes vegades en problemes de relacions amb l'entorn, ressentiment, depressió, tristesa i ansietat, que provoquen, a vegades, el consum de fàrmacs i més quantitat de visites als serveis de salut.

Per això és tan necessari definir línies estratègiques que fomenten l'envelliment actiu i erradiquen la soledat no desitjada perquè, des d'aquest paradigma, es valora l'experiència de vida de les persones majors, es promociona la seua participació i aportació a la

societat i s'aconsegueix que milloren l'autoestima, la comunicació i la socialització, i
ahora s'evita l'automedicació i els ingressos institucionalitzats prematurs.

2. DEMOGRAFIA I DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

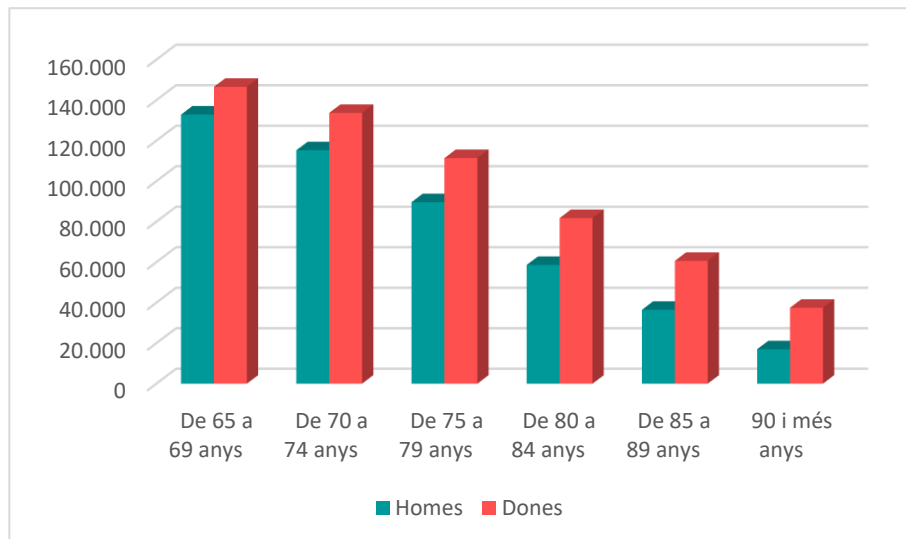

Segons les últimes dades de l'Institut Nacional d'Estadística (INE, gener de 2022, dades definitives), la Comunitat Valenciana té una població de 5.072.550 habitants. D'aquests, la diferència entre dones i homes és quasi imperceptible: 2.576.994 (50,80 %) dones i 2.495.556 (49,20 %) homes.

No obstant això, a mesura que es van complint anys, la diferència entre el percentatge de dones i d'homes creix. Per exemple, mentre que entre el grup d'homes i de dones d'entre 65 i 79 anys la relació és del 48 % i 52 % respectivament; dins del grup de majors de 90 anys, els homes són només un 31 % davant d'un 69 % de dones.

Les persones de 65 anys o més, que depassen el milió, concretament 1.021.392 habitants, representen el 20 % sobre el total, la cinquena part. D'aquestes, 571.563 (56 %) són dones i 449.829 (44 %) són homes. En 2020 l'esperança de vida de les dones va ser de 84,94 anys, superior a la dels homes, que va ser de 79,76 anys.

GRÀFIC 1. COMPARACIÓ DE LA DISTRIBUCIÓ PER GÈNERE DINS DELS MATEIXOS GRUPS D'EDAT A PARTIR DELS 65 ANYS

Font: INE gener 2022, dades definitives

La població de la Comunitat Valenciana projectada per l'INE en l'horitzó de 15 anys, a 1 de gener de 2035, s'estima en 5.687.680 habitants. L'envelliment de la població s'intensificarà durant els 15 anys de la projecció, i el grup de 65 i més anys arribarà a un percentatge del 25 % l'any 2035, la quarta part del conjunt de la Comunitat Valenciana.

Aquest canvi demogràfic té implicacions importants per a aconseguir els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) proposats en l'Agenda 2030 per a erradicar la pobresa, assegurar la prosperitat de totes les persones en les generacions presents i futures, a través del desenvolupament sostenible, i reduir les desigualtats.

El compliment dels ODS implica un compromís amb la promoció de l'envelliment saludable, ja que és un element essencial si es vol garantir que totes les persones gaudisquen de vides dignes, plenes, segures i saludables.

A més, els ODS promouen el benestar, l'assoliment de la igualtat de gènere i la reducció de les desigualtats, la transformació de les ciutats perquè siguen inclusives, segures, resilients i sostenibles, i l'adopció de polítiques que enfortisquen les capacitats de les persones majors i fomenten la seua independència i autonomia.

L'Organització Mundial de la Salut (OMS) lidera i coordina la Dècada de l'Envelliment Saludable (2020-2030) per a fomentar l'envelliment saludable entorn de tots els ODS, en col·laboració amb els estats membres i els diferents socis nacionals i internacionals.

Aquesta organització situa Espanya com el tercer país del món amb més esperança de vida, només per darrere del Japó i de Suïssa, amb una mitjana de 84,94 anys en el cas de les dones i 79,76 en el cas dels homes.

Tant l'augment de la població major de 65 anys com de l'esperança de vida, amb els avanços en el model d'atencions, requereix replantejar, repensar i planificar noves polítiques públiques, efectives i raonables, per a atendre aquesta nova realitat, que garantisquen unes condicions de vida dignes, felices i de qualitat a totes les persones majors.

3. DIAGNÒSTIC

La Vicepresidència i Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives promou l'envelliment actiu a través de la Direcció General de Persones Majors, però també hi ha programes transversals a càrrec d'altres departaments de les conselleries. De la mateixa manera, es desenvolupen actuacions a través de l'Administració provincial i local, en diferents àmbits. D'acord amb un estudi realitzat per l'Institut Interuniversitari de Desenvolupament Local (IIDL-UJI), de la Universitat Jaume I de Castelló, en la taula 1 s'indica el tipus de mesures que tenen més i menys incidència.

TAULA1. ACTUACIONS EN LES DIFERENTS ÀREES DE L'ENVELLIMENT ACTIU

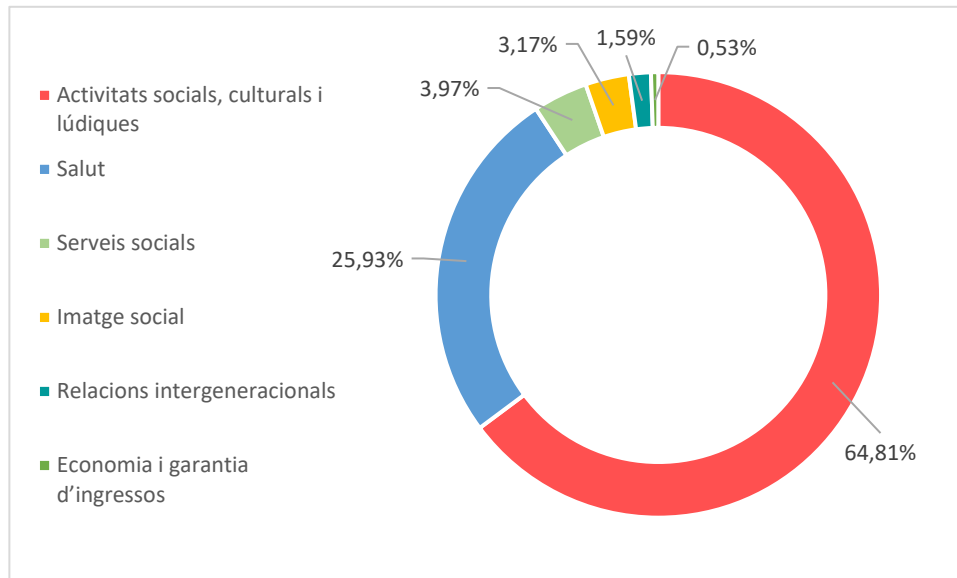
ÀREA	PERCENTATGE D'ACTIVITATS
Activitats socials, culturals i lúdiques	64,81 %
Salut	25,93 %
Serveis socials	3,97 %
Imatge social	3,17 %
Relacions intergeneracionals.	1,59 %
Economia i garantia d'ingressos	0,53 %
Entorn i hàbitat	-

Font: Estudi IIDL-UJI

Les activitats més oferides són les culturals, les socials i les lúdiques, juntament amb les activitats de salut. L'oferta d'activitats referides a la imatge social, les relacions intergeneracionals, l'entorn i l'hàbitat és molt baixa o inexistent.

GRÀFIC 2: ACTIVITATS DESENVOLUPADES SEGONS ÀREES

Font: Estudi IIDL-UJI

Després d'analitzar les dades, s'obtenen les necessitats detectades i es conclou que és necessari abordar:

La **soledat**, situació que afecta totes les persones. Es planteja augmentar el nombre d'activitats per a previndre i disminuir la soledat i l'accés a aquestes.

El **maltracte i la violència de gènere** en els majors és una prioritat generalitzada. Es planteja implementar mesures específiques dirigides a eliminar qualsevol mena de violència exercida cap a les dones i les persones majors.

La planificació amb criteris d'igualtat i equitat en tot el territori, amb atenció especial a les dones, a la diversitat funcional, cultural i/o sexual i a la fixació de les persones en el territori per a evitar la despoblació del món rural.

L'accessibilitat física, l'accés a la comunicació, la utilització de la tecnologia, i econòmica als recursos, així com a l'habitatge adaptat.

La coordinació entre sistemes per a procurar que la persona pugui residir en el seu entorn.

La participació de les persones majors i la visibilitat milloren la **imatge social** i la **sensibilització**.

4. PRINCIPIS I RECOMANACIONS SEGUITS

Per a elaborar aquesta estratègia, s'han tingut en compte els principis de Nacions Unides a favor de les persones d'edat, que va adoptar l'Assemblea General de les Nacions Unides (Resolució 46/91) el 16 de desembre de 1991 (Oficina de l'Alt Comissionat per als Drets Humans –OACDH–, 1991). Els principis es reflecteixen en el gràfic següent:

GRÀFIC 3. PRINCIPIS GENERALS DE L'ONU PER A POLÍTIQUES D'ENVELLIMENT ACTIU

Font: elaboració pròpia

Així mateix, s'ha tingut en compte la Recomanació CM/Rec (2014) 2, del Comitè de Ministres dels estats membres de la Unió Europea, als estats membres sobre la promoció dels drets humans de les persones majors. Aquesta recomanació consta de 7 capítols i 54 articles, juntament amb una exposició de motius.

Els set capítols són:

I. Àmbit d'aplicació i principis generals

II. No-discriminació

III. Autonomia i participació

IV. Protecció contra la violència i l'abús

V. Protecció social i ocupació

VI. Assistència

VII. Administració de justícia

Cal assenyalar també que, el maig de 2016, la 69a Assemblea Mundial de la Salut va aprovar l'Estratègia i pla d'acció mundials sobre l'envelliment i la salut 2016-2020 (OMS, 2016). L'estratègia plantejava els cinc objectius estratègics següents:

1. Comprometre l'adopció de mesures sobre l'envelliment saludable en cada país.
2. Crear entorns adaptats a les persones majors.
3. Harmonitzar els sistemes de salut amb les necessitats de les persones majors.
4. Fomentar sistemes sostenibles i equitatius per a oferir atenció a llarg termini (domiciliària, comunitària i institucional).
5. Millorar els sistemes de mesurament, seguiment i investigació en matèria d'envelliment saludable.

Així mateix, l'estratègia s'ha alineat amb l'Agenda 2030 i els 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), així com amb el projecte de Ciutats Amigables amb les Persones Majors, iniciativa de l'OMS amb la finalitat d'aconseguir llocs on envellir amb qualitat i dignitat, fomentant la participació de les persones majors en el procés.

Finalment, per a elaborar aquest document s'han tingut en compte els llibres blancs de l'envelliment actiu de l'IMSERSO, de la Junta d'Andalusia i les recomanacions sobre l'envelliment del Comitè de les ONG de Viena.

5. MARC CONCEPTUAL

En 2002, l'Organització Mundial de la Salut va publicar el document *Envel·liment actiu: un marc polític* (OMS, 2002).

Aquest marc va definir l'envel·liment actiu (EA) com *"el procés d'optimització de les oportunitats de salut, participació i seguretat amb la finalitat de millorar la qualitat de vida de les persones a mesura que envelleixen"*.

Es va destacar la necessitat d'actuar en múltiples sectors amb l'objectiu d'assegurar que les persones majors continuaren sent un recurs per a les seues famílies, comunitats i economies.

En 2015, el paradigma sobre envel·liment actiu va ser revisat i reformulat pel Centre Internacional de Longevitat del Brasil (CILB, 2015) i es va incorporar l'aprenentatge continu al llarg de la vida com un quart pilar complementari dels tres anteriors de salut, participació i seguretat.

Tradicionalment, s'ha relacionat l'última etapa del cicle vital amb la malaltia, la dependència i la jubilació, però resulta evident que la major part de les persones majors continuen sent autònomes, contribueixen i participen en la comunitat. La dependència de l'ancianitat suposa un estereotip de càrrega negativa cap a aquest grup poblacional que, sovint, no es correspon amb la realitat. L'envel·liment planteja grans oportunitats, sovint ignorades. Les persones majors són un gran recurs per a les seues famílies, comunitats i economies, i una font de capital social, intel·lectual i econòmic.

Fer-se major forma part del cicle de la vida i cada experiència vital des del naixement influeix en la manera individual i única d'envellir. Aconseguir alts nivells de desenvolupament físic, cognitiu, emocional i social al llarg de la vida es relaciona amb un alt nivell de funcionament, independència i benestar en la vellesa.

Per aquesta raó, l'envelliment actiu es dirigeix a optimitzar el funcionament positiu de tota la població (Kalache i Kickbusch, 1997).

Al llarg del temps, l'envelliment actiu s'ha denominat de diferents maneres: envelliment *amb èxit*, *saludable*, *òptim*, etc. Fernández-Ballesteros (2009) va observar que *envelliment actiu* era el terme més esmentat i que, a més, en buscar en bases de dades científiques, des de l'any 1970 fins al 2007, s'ha produït un increment constant de les publicacions sobre envelliment actiu, un augment que es va multiplicar per deu en l'últim període avaluat (2000-2007).

L'interés per l'envelliment actiu continua augmentant a escala mundial. Governances de tot el món realitzen diagnòstics i elaboren estratègies per a millorar la qualitat de vida poblacional seguint el paradigma de l'OMS.

En 2016, la Fundació General del Consell Superior d'Investigacions Científiques va realitzar una investigació en la qual es destacava que el nombre de publicacions científiques realitzades a Espanya sobre envelliment s'havia incrementat un 72 % des de l'any 2009. No obstant això, encara es percep la necessitat d'augmentar la investigació científica dirigida a aclarir i especificar el paper dels diversos determinants de

l'envelliment. El marc polític de l'OMS reconeix sis tipus de determinants clau de l'envelliment actiu: econòmics, conductuals, personals, socials, els relacionats amb el sistema sanitari i social i, finalment, els relacionats amb l'entorn físic.

Fernández-Ballesteros (2009) va assenyalar que aquests factors determinants poden ser interns i externs.

Entre els factors **interns** destaquen:

- L'estil de vida
- Els factors biològics
- Els factors genètics
- El funcionament cognitiu
- L'habilitat per a resoldre problemes
- L'adaptació al canvi

Entre els factors **externs** cal esmentar:

- Les condicions socials
- Les condicions ambientals i d'accessibilitat
- Les condicions econòmiques
- Les condicions de serveis

A més, es van introduir dos tipus de factors transversals: el gènere i la cultura.

La Direcció General d'Ocupació, Assumptes Socials i Inclusió de la Comissió Europea, juntament amb la Comissió Econòmica Europea de les Nacions Unides (UNECE), va establir l'índex d'envelliment actiu (Echeverría, 2014; UNECE, 2017; Zaidi *et al.*, 2013).

Aquest índex està format per 4 dimensions i 22 indicadors per a mesurar l'envelliment actiu. Les dimensions són: participació social, ocupació, independència, salut i seguretat i, finalment, capacitat i entorn propici per a l'envelliment actiu. Es calcula per a dones i homes en tots els països de la UE, utilitzant diverses fonts de dades. També s'han realitzat estudis de les comunitats autònomes espanyoles (Euskadi, Madrid).

Els resultats de l'índex assenyalen que les activitats i les condicions de vida difereixen entre dones i homes en la vellesa. Les dones van a la saga dels homes en aspectes importants de l'envelliment actiu. La seua puntuació en l'índex és més baixa, especialment quan es tracta d'ocupació i ingressos. I encara que les dones viuen més que els homes, també resulten més afectades per la mala salut. Clarament, perquè tinguen èxit, les estratègies d'envelliment actiu han de parar atenció a aquestes diferències de gènere.

L'envelliment actiu, per la seua complexitat, exigeix un enfocament multidimensional que incloga les actuals agendes internacionals i els ODS de Nacions Unides (2015-2030). Aquest concepte es basa en el reconeixement dels drets humans de les persones majors i en els principis de les Nacions Unides: independència, participació, dignitat, assistència i realització dels propis desitjos. Advoca per augmentar la capacitat i l'autonomia de la població i, així, reduir l'aïllament i la dependència de les persones en l'última etapa del cicle vital, i augmentar amb això la percepció individual de la pròpia qualitat de vida.

Des d'aquesta perspectiva, l'OMS (2002) va destacar la necessitat que els governs afrontaren l'envelliment i promulgaren polítiques i programes d'envelliment actiu que milloren aspectes com ara la salut, la participació i la seguretat de les persones majors. Aquestes polítiques i programes han de basar-se en els drets, les necessitats, les preferències i les capacitats de les persones majors.

6. METODOLOGIA

Aquesta estratègia es caracteritza per la participació. Parteix d'un estudi previ sobre envelliment actiu realitzat per la Universitat Jaume I de Castelló, esmentat anteriorment. En el desenvolupament d'aquest treball van participar els diversos agents relacionats amb les persones majors i l'envelliment actiu, incloent-hi les comissions de treball constituïdes per a elaborar l'estratègia.

La primera va ser la Comissió Interdepartamental del Pla d'Envelliment Actiu, integrada per les diferents conselleries i departaments de la Generalitat, com ara Sanitat Universal i Salut Pública, Habitatge, Obres Públiques i Vertebració del Territori, Transparència, Responsabilitat Social, Participació i Cooperació, Igualtat i Polítiques Inclusives i l'Agència Valenciana de Turisme.

La segona va ser la Comissió Participativa del Pla d'Envelliment Actiu, presidida pel delegat del Consell per al Model Social Valencià i amb representació de la Direcció General de Persones Majors, la Subdirecció General de Promoció de la Salut i Prevenció, les direccions territorials d'Alacant, Castelló i València, el Consell Valencià de Persones Majors, les Diputacions d'Alacant, Castelló i València, una representació dels CEAM de la Comunitat Valenciana, la Federació Valenciana de Municipis i Províncies, els ajuntaments d'Alacant, Castelló de la Plana, Elx, València i, finalment, la Universitat Jaume I de Castelló.

Per a elaborar el diagnòstic previ, es van utilitzar les tècniques següents: anàlisi documental, enquesta a una mostra de persones majors de la Comunitat Valenciana, grups de discussió i entrevistes en profunditat. El disseny de la investigació realitzada va suposar una triangulació metodològica de:

- **Fonts primàries i secundàries:** documentals, persones majors, entitats i associacions i professionals.
- **Tècniques:** fitxes d'anàlisi, enquesta, entrevistes en profunditat i grups de discussió.
- **Territoris:** Alacant, Castelló i València, amb l'objectiu d'obtindre una visió més completa de la realitat estudiada tant de municipis grans, mitjans com xicotets.

Per a la revisió documental i la recollida d'informació sobre les polítiques públiques es van analitzar catorze plans o estratègies de les diverses comunitats autònomes.

Amb aquest fi es va elaborar una fitxa d'anàlisi homogènia integrada pels aspectes següents: àmbit sectorial, àmbit geogràfic, dependència orgànica, àrees o programes previstos, elements transversals, metodologia i diagnòstic, avaluació i indicadors, temporalitat del pla, persones beneficiàries, coordinació del pla i pressupost.

Amb la finalitat de conèixer les actuacions a la Comunitat Valenciana, es van dissenyar unes fitxes *ad hoc* que es van lliurar a les persones pertanyents a la Comissió Interdepartamental i la Comissió Participativa. De la primera, es van recollir 20 actuacions en l'àmbit de les persones majors; de la segona, un total de 378 actuacions dels CEAM, els ajuntaments, les diputacions i les associacions de tota la Comunitat Valenciana.

Per a avaluar les necessitats, les preferències i les demandes de les persones majors a la Comunitat Valenciana, es van utilitzar tres tècniques d'investigació diferents: l'enquesta, els grups de discussió i l'entrevista en profunditat, amb el desglossament següent:

- Una **enquesta** dirigida a persones majors de 50 anys de la Comunitat Valenciana, incloent-hi les tres capitals de província.
- Tres **grups de discussió amb persones majors**, realitzats en tres municipis de la Comunitat Valenciana: Vilafranca (Castelló), la Vila Joiosa (Alacant) i el barri de Patraix (València).
- Tres **grups de discussió amb professionals** relacionats amb les persones majors, realitzats a les ciutats d'Alacant, Castelló i València.
- Nou **entrevistes en profunditat** a representants del tercer sector, associacions de persones majors, empreses privades i cooperatives de prestació de serveis i càrrecs polítics o institucionals en les tres províncies.

Després de la fase de diagnòstic, es van establir diverses línies d'acció i, en atenció a aquestes línies, es van configurar diferents grups de treball per a elaborar aquesta estratègia. En els grups de treball han participat entitats del tercer sector de persones majors, de l'àmbit empresarial, sindicats, associacions, una representació de l'Administració local, de l'Administració autonòmica, dels CEAM, dels consells d'usuaris i usuàries de serveis d'atenció residencial, les universitats, una representació de les Corts i, en particular, el Consell Valencià de Persones Majors, que representa les persones majors de la Comunitat Valenciana.

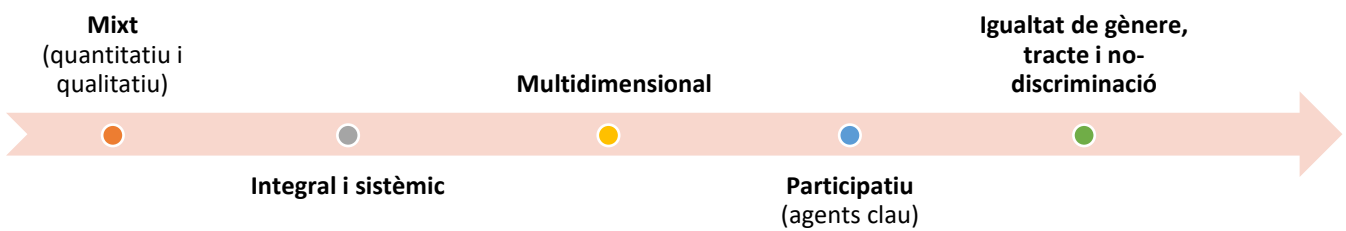

7. DESENVOLUPAMENT DEL PROCÉS PARTICIPATIU

El procés d'elaboració de l'Estratègia valenciana d'envelliment actiu i lluita contra la soledat no desitjada s'ha desenvolupat amb un enfocament **mixt** (combinant tècniques d'investigació quantitatives i qualitatives), **integral i sistèmic**, **multidimensional** (ja que inclou variables que afecten diferents àmbits d'actuació), **participatiu** i integrador de la **perspectiva de gènere** i el principi d'igualtat **de tracte i no discriminació**.

L'enfocament de caràcter mixt ha permés combinar la informació quantitativa amb la qualitativa, aprofitant els avantatges de cadascuna i permetent una aproximació a la realitat més variada i completa.

L'enfocament integral i sistèmic ha servit per a incloure totes les etapes del disseny de polítiques públiques, des de l'anàlisi de la lògica de la intervenció i els instruments plantejats, el procés de seguiment, l'execució, la gestió i l'avaluació dels resultats i els impactes esperats.

La metodologia multidimensional considera els diferents factors personals, socials, econòmics, ambientals i polítics que tenen incidència en les institucions i les persones que constituïran la població destinatària de les actuacions.

La participació d'agents clau, especialment de les persones majors i les associacions representatives, ha tingut lloc d'acord amb la investigació d'acció participativa.

La metodologia també ha incorporat de manera transversal un enfocament de gènere, igualtat de tracte i no-discriminació, que suposa la integració i la promoció de la igualtat d'oportunitats.

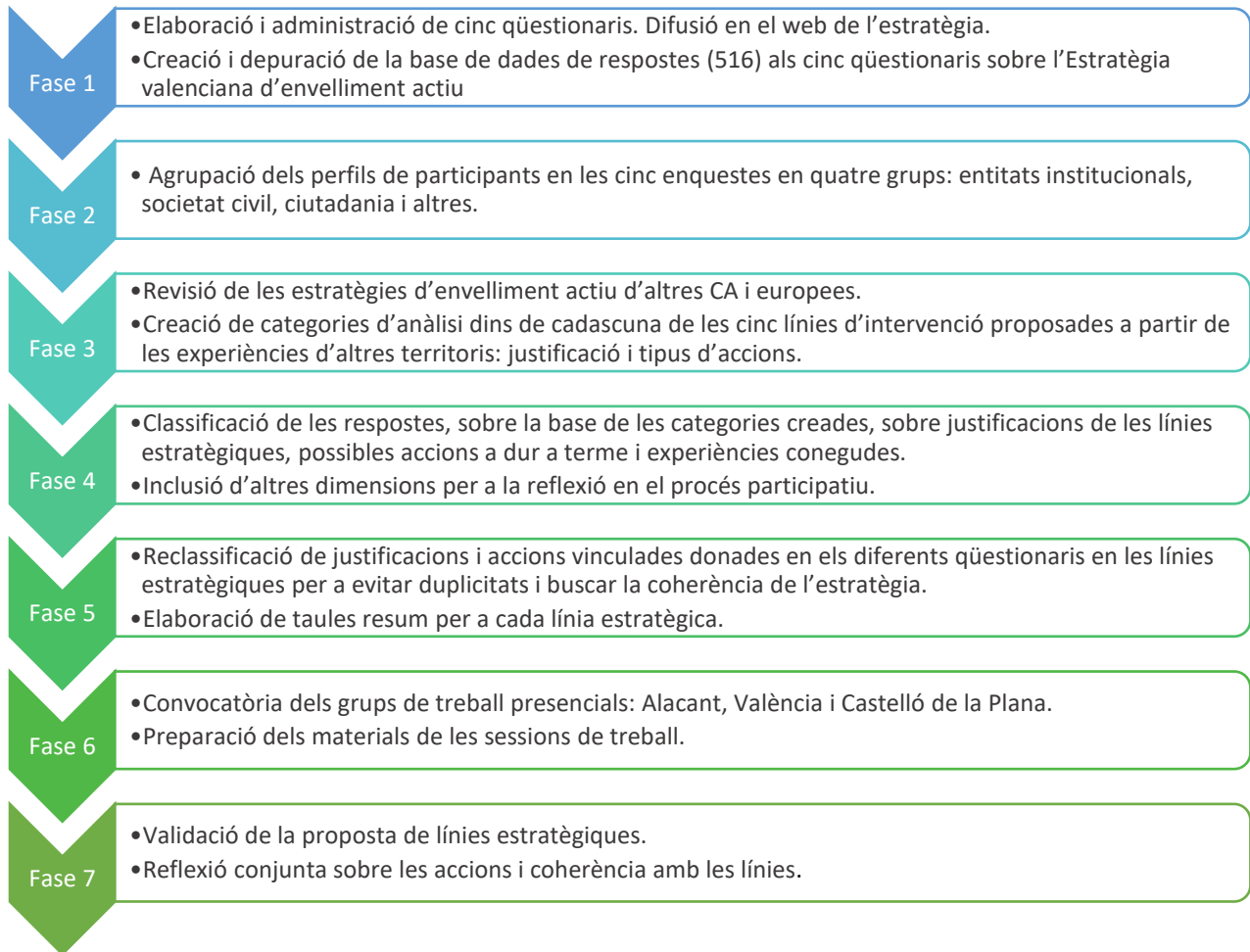
A partir d'aquest esquema general de planificació, s'ha articulat un procés participatiu en dues fases, una primera en línia, basada en qüestionaris, i una segona presencial, basada en grups de treball, que ha permés recollir amb prou detalls l'opinió, les expectatives i les necessitats dels principals grups objectiu de l'estratègia. Les fases del procés participatiu es detallen en el gràfic 4.

En la primera fase de participació es van rebre 530 respostes als 5 qüestionaris enviats, un per línia estratègica, i destaca l'elevada contribució de la ciutadania i de les organitzacions representatives de la societat civil, tal com es reflecteix en el gràfic 5. Es va utilitzar un qüestionari dissenyat amb preguntes obertes per cada línia estratègica (annex I).

GRÀFIC 4. PROCÉS PARTICIPATIU D'ELABORACIÓ DE L'ESTRATÈGIA D'ENVELLIMENT ACTIU I LLUITA CONTRA LA SOLEDAT NO DESITJADA

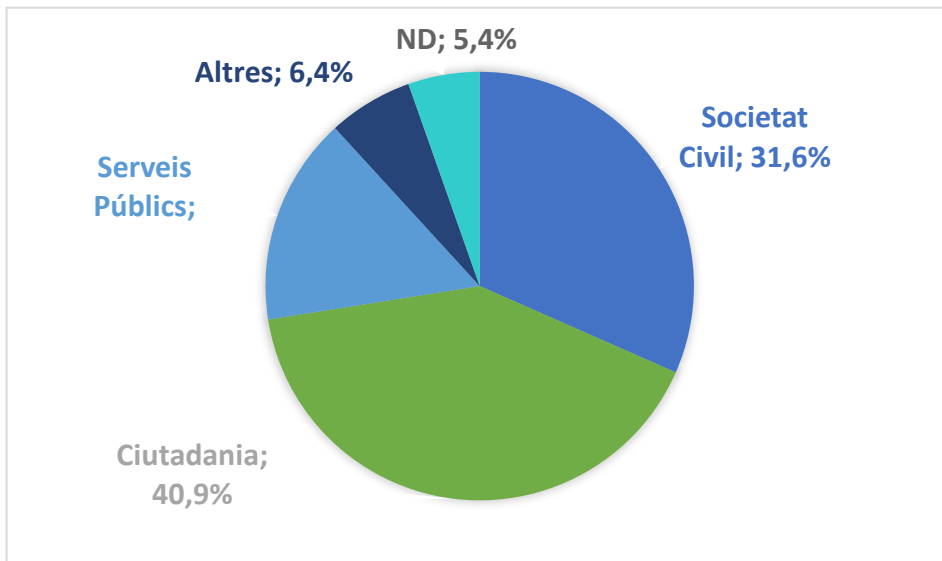

Font: elaboració pròpia

GRÀFIC 5. PERFIL DE PARTICIPACIÓ EN LES ENQUESTES

<ul style="list-style-type: none">
• LE1. Autonomia personal i bon tracte – 178 respostes
<ul style="list-style-type: none">
• LE2. Convivència, solidaritat intergeneracional – 103 respostes
<ul style="list-style-type: none">
• LE3. Inclusió i accés als serveis públics – 87 respostes
<ul style="list-style-type: none">
• LE4. Reptes demogràfics – 66 respostes
<ul style="list-style-type: none">
• LE5. Participació – 96 respostes

Font: elaboració pròpia

Una segona fase del procés participatiu es va realitzar de manera presencial. A les sessions presencials van assistir 117 persones, 71 dones i 46 homes, i l'afluència més alta es va registrar a València.

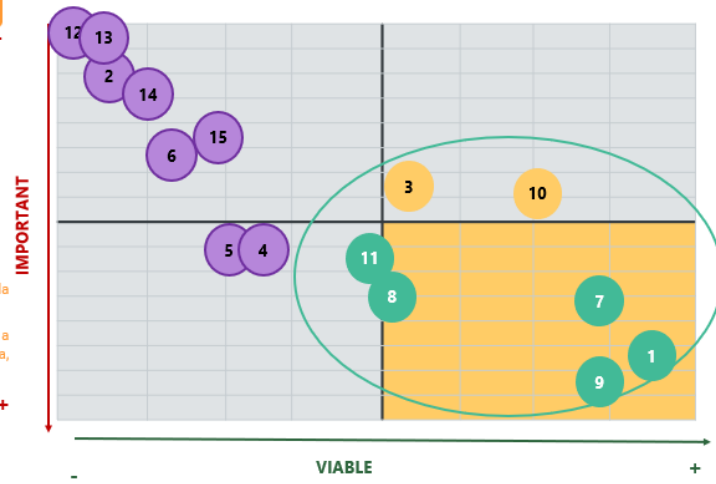
En els tallers presencials es va treballar utilitzant dinàmiques de participació que van fomentar un debat estructurat i que van assegurar l'equilibri i el debat obert i enriquidor. Les dinàmiques participatives tenien com a objectiu últim determinar les mesures o les accions resultants per a incloure en l'estratègia, segons els criteris de les persones participants que van puntuar la viabilitat i la importància de les mesures. Les preguntes de base s'inclouen en l'annex II. Les conclusions de les dinàmiques es recullen en documents il·lustratius, tal com mostra el gràfic següent.

GRÀFIC 6. DINÀMIQUES PARTICIPATIVES PER LÍNIA ESTRATÈGICA

3. Justificació de la línia estratègica i possibles accions

Línia estratègica 1: Autonomia personal i bon tracte

- 9. Promoció de recursos de millora de la vida a casa: teleassistència avançada, atenció domiciliària, servei d'àpats...
- 1. Formar les persones majors davant dels nous reptes (bretxa digital, accés a serveis, seguretat viària, etc.).
- 7. Augmentar el nombre d'activitats físiques, esportives, de caràcter públic, atès que aquestes activitats contribueixen a previndre problemes de salut i disminuir la soledat.
- 8. Afavorir que les persones majors puguin viure on desitgen.
- 11. Transformació del model d'atencions.
- 10. Generació de recursos intermedis entre l'autonomia de la persona major en el seu context i l'atenció residencial.
- 3. Formació en hàbits saludables amb atenció especial a l'alimentació saludable, la vida sexual, l'estimulació cognitiva, així com la reducció de la polimedicació.

Font: elaboració pròpia

Tot el procés participatiu s'ha gestionat en l'espai web creat per a l'estratègia: <https://www.estrategiapersonesmajorsgva.es>.

En la pàgina web de l'estratègia també es podran consultar els documents del procés i el resultat final.

WEB DE L'ESTRATÈGIA D'ENVELLIMENT ACTIU I LLUITA CONTRA LA SOLEDAT NO DESITJADA

Vicepresidència i Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives

VAL | CAS

[Inici](#) [Participa](#) [Documentació](#) [Contacte](#)

Font: <https://www.estrategiapersonesmajorsgva.es/>

8. LÍNIES ESTRATÈGIQUES, OBJECTIUS ESTRATÈGICS I MESURES

8.1. LÍNIES ESTRATÈGIQUES

Aquesta estratègia s'articula entorn de 5 línies:

LÍNIA 1. AUTONOMIA PERSONAL I BON TRACTE

El focus d'atenció ha d'estar en la persona, amb l'objectiu de promocionar el benestar i l'autonomia a mesura que envelleix, a través del desenvolupament de les seues capacitats des d'un enfocament comunitari. Aquesta línia es relaciona amb tots els programes que es despleguen des de la Generalitat per a previndre la institucionalització de les persones i la prevenció i l'atenció dels maltractaments.

LÍNIA 2. CONVIVÈNCIA I SOLIDARITAT GENERACIONAL

Promoure els entorns amigables, inclusivament, accessibles i segurs i que faciliten la interacció social és l'objectiu d'aquesta línia per mitjà d'una interacció que incloga totes les generacions. Es tracta de desplegar programes de convivència en els barris, els pobles i les ciutats per a fer possible la relació entre persones de totes les edats i projectes de dinamització comunitària.

LÍNIA 3. INCLUSIÓ I ACCÉS ALS SERVEIS PÚBLICS

La responsabilitat de l'Administració pública, que ha de garantir universalitat dels serveis i prestacions que afavorisquen la inclusió en el procés d'envelliment actiu. Es tracta de traslladar les mesures del Pla valencià d'inclusió i cohesió social des de la perspectiva de les persones majors per a facilitar-los l'accés universal als serveis públics de tota mena.

LÍNIA 4. REPTES DEMOGRÀFICS

L'envelliment està relacionat amb la despoblació i el moviment migratori, per la qual cosa aquesta línia tracta de fomentar i potenciar la dinamització, la participació i la permanència de les persones majors en l'entorn rural. Es tracta d'un eix que pretén que les persones s'arrelen als territoris.

LÍNIA 5. PARTICIPACIÓ

Aquesta línia relaciona la participació de les persones majors amb l'empoderament. Tracta de promoure el canvi social cap a un nou paradigma de l'envelliment actiu, que atorgue visibilitat i protagonisme a les persones majors. En aquest àmbit s'inscriuen les activitats d'informació, investigació i coneixement del sector de les persones majors per a executar polítiques públiques eficaces.

8.2. OBJECTIUS ESTRATÈGICS

Línia estratègica 1: AUTONOMIA PERSONAL I BON TRACTE

- Millorar la situació de les persones dependents d'atencions (atenció primària i secundària).
- Lluitar contra tota mena de violències i maltractament (psíquic, físic, econòmic, sexual, institucional, etc.) cap a les persones majors.
- Afavorir el procés d'envelliment actiu en l'entorn.
- Fomentar programes destinats a l'estimulació cognitiva i als hàbits de vida saludable.

2: CONVIVÈNCIA I SOLIDARITAT INTERGENERACIONAL

- Reduir el risc d'aïllament social.
- Afavorir el benestar emocional de les persones majors.
- Lluitar contra la situació real o percebuda de soledat no desitjada.
- Impulsar el diàleg i la solidaritat entre persones de diferents generacions
- Augmentar el reconeixement de l'heterogeneïtat de les persones majors i eliminar les desigualtats per rols i estereotips de generacions.

3: INCLUSIÓ I ACCÉS ALS SERVEIS PÚBLICS

- Dotar amb els recursos i els serveis sociosanitaris públics necessaris per a atendre les necessitats de les persones majors.
- Millorar l'adaptació dels serveis públics per a persones majors (tramitació de documents, transport, sanitat, etc.).

4: REPTES DEMOGRÀFICS

- Augmentar els serveis públics en les zones rurals.
- Millorar la inclusió digital en l'entorn rural.
- Facilitar l'envelliment actiu de les persones en centres rurals.

5: PARTICIPACIÓ

- Eliminar els estereotips negatius associats a l'envelliment.
- Millorar la visibilitat social de les persones majors i el reconeixement públic de la seua contribució a la societat.
- Promocionar que les persones majors es mantinguen actives.
- Promoure la investigació aplicada en l'àmbit de les persones majors.

8.3. MESURES

LÍNIA ESTRATÈGICA 1: AUTONOMIA PERSONAL I BON TRACTE

1.1 MILLORAR LA SITUACIÓ DE LES PERSONES DEPENDENTS D'ATENCIONS (ATENCIÓ PRIMÀRIA I SECUNDÀRIA)

Mesura 1.1.1. Realitzar accions formatives per al personal dels centres residencials públics de gestió directa i els centres residencials públics de gestió integral de la Generalitat Valenciana amb l'objectiu de consolidar el model d'atenció integral centrada en la persona

Coordina

DG de Persones Majors

Intervé

DG de l'Institut Valencià d'Investigació, Formació i Qualitat

Mesura 1.1.2. Increment de plantilles en els centres residencials amb la condició de millorar el funcionament d'acord amb el model d'atenció integral centrada en la persona

Coordina

DG de Persones Majors

Intervé

DG de Funció Pública

Mesura 1.1.3. Adequació dels espais físics en els centres residencials seguint les pautes marcades pel model d'atenció integral centrada en la persona

Coordina

DG d'Infraestructures de Serveis Socials

Intervé

DG de Persones Majors

Mesura 1.1.4. Dissenyar i difondre una guia de bones pràctiques per a l'adaptació progressiva del funcionament dels centres residencials cap al model d'atenció integral centrada en la persona

Coordina

DG de Persones Majors

Mesura 1.1.5. Facilitar a les persones majors programes d'atenció especialitzada des dels centres d'envelliment actiu

Coordina

DG de Persones Majors
DG d'Atenció Primària i Promoció de
l'Autonomia Personal

Intervé

Entitats locals

1.2 LLUITAR CONTRA TOTA MENA DE VIOLÈNCIES I MALTRACTAMENT (PSÍQUIC, FÍSIC, ECONÒMIC, SEXUAL, INSTITUCIONAL) CAP A LES PERSONES MAJORS

Mesura 1.2.1. Disseny, actualització i difusió de protocols de respecte a la diversitat i de prevenció, detecció i actuació contra la violència, el maltractament i la discriminació de les persones majors

Coordina

DG de Persones Majors

Intervé

DG d'Igualtat en la Diversitat

Mesura 1.2.2. Realitzar accions de sensibilització per a la prevenció de situacions de violència o maltractament (psíquic, físic, econòmic, sexual, institucional) cap a les persones majors

Coordina

DG de Persones Majors

Intervé

Conselleria de Sanitat Universal i Salut
Pública

Mesura 1.2.3. Realitzar campanyes informatives dirigides a les persones majors de manera que puguen identificar qualsevol forma de maltractament, per a indicar-los on poden comunicar-ho i denunciar-ho

Coordina

DG de Persones Majors

Mesura 1.2.4. Desplegar programes de formació i prevenció en seguretat digital per a evitar la cibercriminalitat com a forma de violència contra les persones majors

Coordina

DG de Persones Majors

Intervé

Institut Valencià de Finances

1.3. AFAVORIR EL PROCÉS D'ENVELLIMENT ACTIU EN L'ENTORN

Mesura 1.3.1. Promocionar recursos de millora de la vida a casa, com ara teleassistència avançada, atenció domiciliària, menjar a casa o atencions professionals, que afavorisquen l'autonomia personal amb una atenció de proximitat i individualitzada

Coordina

DG d'Atenció Primària i Promoció de
l'Autonomia Personal

Intervé

DG de Persones Majors

Mesura 1.3.2. Suport mitjançant prestacions tecnològiques, econòmiques i subvencions a les persones majors per a rehabilitar habitatges, eliminar barreres arquitectòniques, fomentar la seguretat i solucions de domòtica en les llars

Coordina

DG de Persones Majors

Intervé

Vicepresidència Segona i Conselleria
d'Habitatge i Arquitectura Bioclimàtica

Mesura 1.3.3. Desenvolupar accions formatives per a les persones majors davant dels nous reptes (inclusió digital, accés a serveis, seguretat viària, etc.) i utilització de les TEP (tecnologies de l'empoderament i participació)

Coordina

DG de Persones Majors

Intervé

DG per a
la Lluita Contra la Bretxa Digital
DG de Trànsit

Mesura 1.3.4. Potenciació de serveis de proximitat, en particular els CEA (centres d'envelliment actiu) i els centres de dia

Coordina

DG de Persones Majors

Intervé

DG d'Infraestructures de Serveis Socials

1.4 FOMENTAR L'ESTIMULACIÓ COGNITIVA, L'AUTONOMIA FUNCIONAL I ELS HÀBITS DE VIDA SALUDABLE

Mesura 1.4.1. Augmentar l'oferta d'activitats físiques, esportives, de caràcter públic, amb les quals es contribueix a previndre problemes de salut i a disminuir la soledat no desitjada

Coordina

Conselleria d'Educació, Cultura i Esport

Intervé

Entitats locals

Mesura 1.4.2. Promocionar accions formatives en hàbits saludables amb atenció especial a l'alimentació saludable, les relacions afectives, la vida sexual i l'estimulació cognitiva, així com la reducció de la polimediació

Coordina

DG de Persones Majors

Intervé

Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública

Mesura 1.4.3. Impuls de programes que combinen envelliment actiu i saludable i oci, com ara vacances socials i termalisme social

Coordina

DG de Persones Majors

LÍNIA ESTRATÈGICA 2: CONVIVÈNCIA I SOLIDARITAT INTERGENERACIONAL

2.1 REDUIR EL RISC D'ÀLLAMENT SOCIAL

Mesura 2.1.1. Promocionar l'accessibilitat universal en els municipis mitjançant l'eliminació de barreres urbanístiques i la senyalització adaptada a les necessitats de les persones majors per a facilitar-los l'autonomia, la realització de les activitats habituals i el manteniment de la seua xarxa social, així com la prevenció d'accidents i caigudes

Coordina

DG de Diversitat Funcional i Salut Mental

Intervé

Conselleria de Política Territorial, Obres
Públiques i Mobilitat
Entitats locals

Mesura 2.1.2. Construcció dels nous edificis públics amb criteris de sostenibilitat i lliures de barreres arquitectòniques i adaptació dels existents

Coordina

DG de Diversitat Funcional i Salut Mental

Mesura 2.1.3 Desplegar programes específics per a persones en situació de soledat no triada, que promoguen la convivència, l'intercanvi i les relacions socials ("Nadal Entranyable" i altres d'iniciativa local i col·laboració amb el tercer sector)

Coordina

DG de Persones Majors

Mesura 2.1.4. Coordinació dels serveis socials i sanitaris d'atenció primària en la detecció i la intervenció de situacions de vulnerabilitat social i/o soledat no desitjada: implementació de la història social única

Coordina

DG d'Atenció Primària i Promoció de
l'Autonomia Personal

Intervé

Conselleria de Sanitat Universal i Salut
Pública

Mesura 2.1.5. Difusió de les activitats curriculars d'ensenyaments artístics superiors cursats en els centres per a promoure l'acostament intergeneracional amb les persones majors

Coordina

DG de Persones Majors

Intervé

Institut Superior d'Ensenyaments Artístics
de la CV (ISEACV)

2.2. AFAVORIR EL BENESTAR EMOCIONAL DE LES PERSONES MAJORS

Mesura 2.2.1. Accions de sensibilització dirigides a joves sobre la seua responsabilitat social amb les persones majors i contra la visió estereotipada d'aquests

Coordina

DG de Persones Majors

Intervé

Institut Valencià de la Joventut

Mesura 2.2.2. Desenvolupar activitats culturals per a tots els públics aportant un enfocament inclusiu amb les persones majors des de la programació fins a la posada en escena

Coordina

Conselleria d'Educació, Cultura i Esport

Intervé

DG de Persones Majors

Mesura 2.2.3. Desenvolupar accions de sensibilització per a "aprendre a viure i aprendre a morir"

Coordina

DG d'Atenció Primària i Promoció de
l'Autonomia Personal

Intervé

DG de Persones Majors

2.3. LLUITAR CONTRA LA SITUACIÓ REAL O PERCEBUDA DE SOLEDAT NO DESITJADA

Mesura 2.3.1. Desenvolupar accions de sensibilització i prevenció sobre la situació de soledat no desitjada, actuant des d'una perspectiva comunitària i implicant agents socials de proximitat (institucionals i tercer sector) i articulant canals per a la detecció precoç

Coordina

DG de Persones Majors

Intervé

Conselleria de Sanitat Universal i Salut
Pública

Mesura 2.3.2. Fomentar iniciatives de suport a les persones majors, potenciant tant el voluntariat social des del tercer sector com les xarxes de suport i ajuda mútua en forma d'iniciatives com ara els bancs de temps i altres activitats associatives veïnals

Coordina

DG de Persones Majors

Intervé

DG d'Acció Comunitària i Barris Inclusius

Mesura 2.3.3. Promocionar models d'habitatge que fomenten la vida en comú entre persones majors a través de llars compartides o cooperatives d'habitatge per a majors

Coordina

Vicepresidència Segona i Conselleria
d'Habitatge i Arquitectura Bioclimàtica

2.4. IMPULSAR EL DIÀLEG I LA SOLIDARITAT ENTRE PERSONES DE DIFERENTS GENERACIONS

Mesura 2.4.1. Promocionar espais compartits i de programes que afavorisquen la interacció entre joves i majors, a través d'activitats en centres socials, culturals, educatius, universitaris, espais esportius dirigits a fomentar l'intercanvi de sabers i l'oci des de la transversalitat generacional

Coordina

DG de Persones Majors

Intervé

Institut Valencià de la Joventut,
universitats públiques valencianes i
entitats locals

Mesura 2.4.2. Promocionar la convivència entre joves i majors, a través d'iniciatives d'habitatge col·laboratiu i fomentar les cooperatives d'habitatge des d'una perspectiva intergeneracional

Coordina

Vicepresidència Segona i Conselleria d'Habitatge i Arquitectura Bioclimàtica

---

2.5. AUGMENTAR EL RECONeixEMENT DE L'HETEROGENEïTAT DE LES PERSONES MAJORS I ELIMINAR LA DESIGUALTAT PER ROLS I ESTEREOTIPS DE GÈNERE

Mesura 2.5.1. Promocionar accions de sensibilització en matèria d'igualtat d'homes i dones en la realització de tota mena de tasques (d'higiene, d'atencions, domèstiques...) enfocades a les persones majors

Coordina

DG de l'Institut Valencià de les Dones

Intervé

DG de Persones Majors

Mesura 2.5.2. Foment d'activitats intergeneracionals per a trencar amb els estereotips d'identitat i gènere que impliquen accions de sensibilització en matèria d'igualtat i diversitat

Coordina

DG de Persones Majors

Intervé

DG de l'Institut Valencià de les Dones
DG d'Igualtat en la Diversitat

LÍNIA ESTRATÈGICA 3: INCLUSIÓ I ACCÉS ALS SERVEIS PÚBLICS

3.1. DOTAR AMB ELS RECURSOS I ELS SERVEIS SOCIOANITARIS PÚBLICS NECESSARIS PER A ATENDRE LES NECESSITATS DE LES PERSONES MAJORS

Mesura 3.1.1. Fomentar els canals d'informació tant tradicionals com digitals, des dels serveis de proximitat (ajudes existents, cursos, tallers, etc.), de manera que la falta d'informació no siga un obstacle per a les persones majors a l'hora de prendre decisions

Coordina

DG d'Administració Local

Intervé

DG d'Atenció Primària i Promoció de
l'Autonomia Personal

Mesura 3.1.2. Increment de la dotació pressupostària als serveis destinats a cobrir les necessitats dels majors

Coordina

Vicepresidència i Conselleria d'Igualtat i
Polítiques Inclusives

Intervé

Conselleria d'Hisenda i Model Econòmic.

Mesura 3.1.3. Dissenyar propostes de millora dels serveis públics i privats bàsics (SAD, teleassistència avançada, servei d'àpats) a través d'estudis que permeten adaptar-los a les necessitats de les persones majors

Coordina

Institut Valencià de Formació, Investigació
i Qualitat de Serveis Socials

Intervé

DG de Persones Majors

Mesura 3.1.4. Promocionar accions formatives per a millorar l'atenció per part de tota mena de professionals de l'àmbit social i sanitari amb la condició de garantir la progressió del sistema cap a l'enfocament basat en les persones i la seua autonomia

Coordina

Institut Valencià de Formació,
Investigació i Qualitat de Serveis Socials
Institut Valencià d'Administració Pública

Intervé

DG de Persones Majors

3.2. MILLORAR L'ADAPTACIÓ DELS SERVEIS PÚBLICS PER A LES PERSONES MAJORS
(TRAMITACIÓ DE DOCUMENTS, TRANSPORT, SANITAT, ETC.)

Mesura 3.2.1. Promocionar actuacions per a facilitar que les persones majors siguen ateses i puguen realitzar gestions presencialment, mitjançant el disseny de protocols específics en cadascun dels àmbits

Coordina

Conselleria de Participació, Transparència,
Cooperació i Qualitat Democràtica

Intervé

Totes les conselleries

Mesura 3.2.2. Desenvolupar actuacions per a afavorir l'accés a recursos de tramitació i consulta telemàtica a les persones majors, amb el suport que necessiten

Coordina

DG de Persones Majors

Mesura 3.2.3. Realitzar accions que milloren l'accessibilitat al transport públic mitjançant l'adaptació de vehicles i descomptes en les tarifes

Coordina

Conselleria de Política Territorial, Obres
Públiques i Mobilitat

Mesura 3.2.4. Ampliar l'oferta de transport públic accessible amb criteris d'accessibilitat

Coordina

Conselleria de Política Territorial, Obres
Públiques i Mobilitat

LÍNIA ESTRATÈGICA 4: REPTES DEMOGRÀFICS

4.1. AUGMENTAR ELS SERVEIS PÚBLICS EN LES ZONES RURALS

Mesura 4.1.1. Potenciar els equips professionals itinerants d'atenció domiciliària, de violència de gènere, de prevenció de la malaltia mental i promoció de la salut mental, i de promoció de l'autonomia, entre altres

Coordina

DG d'Atenció Primària i Promoció de
l'Autonomia Personal

Intervé

DG de Diversitat Funcional i Salut Mental
DG d'Institut Valencià de les Dones

Mesura 4.1.2. Reforçar la coordinació sociosanitària i millorar l'oferta de programes sociosanitaris en l'entorn rural

Coordina

DG d'Atenció Primària i Promoció de
l'Autonomia Personal

Intervé

Conselleria de Sanitat Universal i Salut
Pública

Mesura 4.1.3. Crear punts d'atenció, com ara recursos auxiliars dels centres de dia, per a prestar els suports especialitzats necessaris per a les persones majors en el territori rural

Coordina

DG d'Infraestructures de Serveis Socials

Intervé

DG de Persones Majors

Mesura 4.1.4. Implementar actuacions per a posar en marxa nous serveis com ara el transport a demanda en zones amb un servei de transport de trànsit dèbil basat en el Decret llei 11/2022, de 9 de setembre

Coordina

Conselleria de Política Territorial, Obres
Públiques i Mobilitat

Mesura 4.1.5. Millorar l'oferta del servei de transport entre diferents zones del territori habilitant els taxis autoritzats per a recollir persones en localitats limítrofes on no hi haja autorització de taxis

Coordina

Conselleria de Política Territorial, Obres
Públiques i Mobilitat

Mesura 4.1.6. Posar en marxa els serveis inclosos en el nou mapa concessional i millora general de l'oferta en tots els municipis

Coordina

Conselleria de Política Territorial, Obres
Públiques i Mobilitat

4.2. MILLORAR LA INCLUSIÓ DIGITAL MAJOR EN L'ENTORN RURAL

Mesura 4.2.1. Promocionar iniciatives per a millorar la connexió a Internet i les habilitats TIC de les persones majors dels entorns rurals: punts wifi gratuïts i cursos d'alfabetització digital

Coordina

Agència Valenciana
Antidespoblament AVANT

Intervé

DG per a la Lluita Contra la Bretxa Digital
Entitats locals

4.3. FACILITAR L'ENVELLIMENT ACTIU DE LES PERSONES EN ENTORNS RURALS

Mesura 4.3.1. Actuacions dirigides a facilitar la reconversió de les llars de jubilats, amb àmplia implantació en el món rural, en centres d'envelliment actiu, que permeta ampliar els serveis de proximitat i facilite l'ancoratge en el territori

Coordina

DG de Persones Majors

Intervé

DG d'Infraestructures de Serveis Socials

Mesura 4.3.2. Fomentar xarxes de suport veïnal aprofitant les fortaleeses i les potencialitats del món rural i generant sinergies: potenciar grups de consum, associacions de productes locals i suport a iniciatives de treball col·laboratiu

Coordina

DG de Persones Majors

Intervé

Agència Valenciana Antidespoblament
AVANT

Mesura 4.3.3. Dissenyar actuacions per a millorar la coordinació de les polítiques d'envelliment actiu entre els municipis rurals

Coordina

Federació Valenciana de
Municipis i Províncies

Intervé

Entitats locals
DG de Persones Majors

Mesura 4.3.4. Promocionar activitats per a persones majors que valoren els actius de salut (parcs, fonts, veredes, etc.) del món rural

Coordina

DG de Persones Majors

Intervé

Secretaria Autonòmica de Turisme
Entitats locals

LÍNIA ESTRATÈGICA 5: PARTICIPACIÓ

5.1. ELIMINAR ELS ESTEREOTIPS NEGATIUS ASSOCIATS A L'ENVELLIMENT

Mesura 5.1.1. Realitzar campanyes que promoguen una visió positiva de la població major per a combatre la discriminació i l'edatisme

Coordina

DG de Persones Majors

Mesura 5.1.2. Promocionar accions que faciliten la intervenció en la vida universitària de les persones majors com a persones expertes que aporten valor i coneixement

Coordina

Conselleria d'Innovació, Universitats,
Ciència i Societat Digital

Intervé

Universitats

5.2. MILLORAR LA VISIBILITAT SOCIAL DE LES PERSONES MAJORS I EL RECONeixEMENT PÚBLIC DE LA SEUA CONTRIBUCIÓ A LA SOCIETAT

Mesura 5.2.1. Implementar accions dirigides a les persones majors per a atorgar-los més participació en el disseny de les polítiques públiques amb la finalitat d'ajustar-les a les seues necessitats i interessos des de la fase de programació fins a la fase d'implementació

Coordina

DG de Persones Majors

Intervé

DG de Participació Ciutadana

Mesura 5.2.2. Fomentar la participació de les persones majors en els mitjans de comunicació i els debats públics a fi d'eliminar estereotips sobre la vellesa i l'envelliment

Coordina

Presidència

Mesura 5.2.3. Realitzar accions de sensibilització que valoren el que aporten les persones majors a la societat: premis, reconeixements públics i certàmens

Coordina

DG de Persones Majors

Mesura 5.2.4. Promocionar actuacions que contribuïsqen a l'adhesió de les administracions locals al programa Ciutats Amigables amb les Persones Majors

Coordina

DG de Persones Majors

Intervé

DG d'Administració Local

5.3. PROMOCIONAR QUE LES PERSONES MAJORS ES MANTINGUEN ACTIVES

Mesura 5.3.1. Foment actiu de la participació de les persones majors en activitats culturals, socials i esportives adaptades

Coordina

DG de Diversitat Funcional i Salut Mental

Intervé

Conselleria de Cultura, Educació i Esport
DG de Persones Majors

Mesura 5.3.2. Fomentar l'associacionisme entre persones majors a través del compromís i el suport institucional que permeta l'exercici d'una ciutadania plena

Coordina

DG de Persones Majors

Mesura 5.3.3. Promocionar la solidaritat a través d'activitats de voluntariat social realitzades per les persones majors

Coordina

DG de Persones Majors

Intervé

DG d'Acció Comunitària i Barris Inclusius

Mesura 5.3.4. Promocionar actuacions per a facilitar la participació i el gaudi, lliure d'estereotips de gènere, de les persones majors en les activitats de dinamització comunitària

Coordina

DG de Persones Majors

Intervé

DG de l'Institut Valencià de les Dones

5.4. PROMOURE LA INVESTIGACIÓ APLICADA EN L'ÀMBIT DE LES PERSONES MAJORS

Mesura 5.4.1. Promoure estudis, informes i investigacions que contribuïsquen a conèixer millor el sector de les persones majors

Coordina

DG de Persones Majors

Intervé

DG de l'Institut Valencià d'Investigació,
Formació i Qualitat

Universitats

Centres d'investigació

---

9. INDICADORS

LÍNIA ESTRATÈGICA 1: AUTONOMIA PERSONAL I BON TRACTE

1.1 MILLORAR LA SITUACIÓ DE LES PERSONES DEPENDENTS D'ATENCIÓ (ATENCIÓ PRIMÀRIA I SECUNDÀRIA)

Mesura	Indicadors
1.1.1. Realitzar accions formatives per al personal dels centres residencials públics de gestió directa i els centres residencials públics de gestió integral de la Generalitat Valenciana amb l'objectiu de consolidar el model d'atenció integral centrada en la persona	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre d'accions formatives realitzades • Centres on s'ofereix la formació • Nombre de professionals assistents (segons la categoria i l'àmbit professional)
Mesura	Indicadors
1.1.2. Incrementar plantilles en els centres residencials amb la condició de millorar el funcionament d'acord amb el model d'atenció integral centrada en la persona	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre de personal contractat (segons categoria i sector professional) • Nombre de noves contractacions (segons categoria i sector professional)

Mesura	Indicadors
1.1.3. Adequar els espais físics en els centres residencials seguint les pautes marcades pel model d'atenció integral centrada en la persona	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre de centres on s'han realitzat les adequacions • Nombre d'actuacions realitzades per a adequar els espais
1.1.4. Dissenyar i difondre una guia de bones pràctiques per a l'adaptació progressiva del funcionament dels centres residencials cap al model d'atenció integral centrada en la persona	<ul style="list-style-type: none"> • Dissenyar la guia sobre el model d'atenció integral basada en la persona: Sí/No • Accions de difusió realitzades (nombres de guies enviades, presentacions) • Centres on es duen a terme actuacions informatives
1.1.5. Facilitar a les persones majors programes d'atenció especialitzada des dels centres d'envelliment actiu	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre de centres especialitzats d'atenció a majors en el territori • Localitats on disposa d'aquest recurs • Nombre de programes d'atenció especialitzada per àmbit (social, educatiu, oci, esportiu, salut)

1.2. LLUITAR CONTRA TOTA MENA DE VIOLÈNCIES I MALTRACTAMENT (PSÍQUIC, FÍSIC, ECONÒMIC, SEXUAL, INSTITUCIONAL...) CAP A LES PERSONES MAJORS

Mesura	Indicadors
<p>1.2.1. Dissenyar, actualitzar i difondre protocols de respecte a la diversitat i de prevenció detecció i actuació contra la violència, el maltractament i la discriminació de les persones majors</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Protocols sobre igualtat i prevenció de violències actualitzats: (SÍ/NO) • Nombre d'actuacions de difusió dels protocols existents
<p>1.2.2. Realitzar accions de sensibilització per a la prevenció de situacions de violència o maltractament (psíquic, físic, econòmic, sexual, institucional) cap a les persones majors</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre d'actuacions de sensibilització realitzades • Nombre d'actuacions realitzades per al 15 de juny, Dia Mundial de Presa de Consciència de l'Abús i Maltractament en la Vellesa
<p>1.2.3. Realitzar campanyes informatives dirigides a les persones majors de manera que puguen identificar qualsevol forma de maltractament, per a indicar-los on poden comunicar-ho i denunciar-ho</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre d'actuacions informatives realitzades per a la prevenció del maltractament • Nombre de casos detectats i nombre de casos reincidents • Nombre de denúncies realitzades per àmbit: sanitari, social, policial

Mesura

1.2.4. Desplegar programes de formació i prevenció en seguretat digital per a evitar la cibercriminalitat com a forma de violència contra les persones majors

Indicadors

- Nombre de programes de seguretat digital llançats
- Nombre de localitats on s'han realitzat les actuacions formatives
- Nombre de persones assistents (per sexe, edat, municipi)

1.3. AFAVORIR EL PROCÉS D'ENVELLIMENT ACTIU EN L'ENTORN

Mesura	Indicadors
<p>1.3.1. Promocionar recursos de millora de la vida a casa, com ara teleassistència avançada, atenció domiciliària, menjar a casa o atencions professionals, que afavorisquen l'autonomia personal amb una atenció de proximitat i individualitzada</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Recursos de promoció de l'autonomia i atenció domiciliària oferts • Nombre de persones beneficiàries per recursos (dades desagregades per edat, sexe i municipi)
Mesura	Indicadors
<p>1.3.2. Suport mitjançant prestacions tecnològiques, econòmiques i subvencions a les persones majors per a rehabilitar habitatges, eliminar barreres arquitectòniques, fomentar la seguretat i solucions de domòtica en les llars</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre de subvencions llançades per a obtenir aquesta mena d'ajudes • Pressupost destinat • Perfil de persones beneficiàries (dades desagregades per recurs, edat, sexe i municipi)
Mesura	Indicadors
<p>1.3.3. Desenvolupar accions formatives per a les persones majors davant dels nous reptes (inclusió digital, accés a serveis o seguretat viària), i utilització de les TEP (tecnologies de l'empoderament i la participació)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre d'accions formatives realitzades segons l'àmbit d'interés • Nombre de persones assistents (dades desagregades per tema, edat, sexe i municipi)

Mesura

1.3.4. Potenciar serveis de proximitat, en particular els centres d'envelliment actiu i els centres de dia

Indicadors

- Nombre de recursos intermedis existents
- Nombre de persones usuàries dels recursos
- Nombre de nous recursos oberts
- Aforament o nombre de places de nova creació

1.4. FOMENTAR PROGRAMES DESTINATS A L'ESTIMULACIÓ COGNITIVA, L'AUTONOMIA FUNCIONAL I ELS HÀBITS DE VIDA SALUDABLE

Mesura

1.4.1. Augment de l'oferta d'activitats físiques, esportives de caràcter públic amb les quals es contribueix a previndre problemes de salut i a disminuir la soledat no desitjada

Indicadors

- Nombre de centres i organismes públics que organitzen activitats esportives i físiques per a persones majors
- Nombre de persones assistents (dades desagregades per edat, sexe i municipi)

Mesura

1.4.2. Promocionar accions formatives en hàbits saludables amb atenció especial a l'alimentació saludable, relacions afectives, vida sexual, estimulació cognitiva, així com la reducció de la polimediació

Indicadors

- Nombre d'accions formatives realitzades segons l'àmbit d'interés
- Nombre de persones assistents (dades desagregades per tema, edat, sexe i municipi)

Mesura

1.4.3. Impulsar programes que combinen envelliment actiu i saludable i oci, com ara les vacances socials i el termalisme social

Indicadors

- Nombre de places oferides i ocupades per programa
- Nombre de persones beneficiàries (dades desagregades per sexe, edat i municipi)

LÍNIA ESTRATÈGICA 2: CONVIVÈNCIA I SOLIDARITAT INTERGENERACIONAL

2.1 REDUIR EL RISC D'ÀLLAMENT SOCIAL

Mesura	Indicadors
2.1.1. Promocionar l'accessibilitat universal en els municipis mitjançant l'eliminació de barreres urbanístiques i la senyalització adaptada a les necessitats de les persones majors per a facilitar-los l'autonomia, la realització de les activitats habituals i el manteniment de la seua xarxa social, així com la prevenció d'accidents i caigudes	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre d'actuacions realitzades per a garantir l'accessibilitat universal en els municipis • Nombre de municipis on es realitza l'adequació d'espais públics
2.1.2. Construir els nous edificis públics amb criteris de sostenibilitat i lliures de barreres arquitectòniques, i adaptar els existents	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre d'actuacions realitzades per a promocionar l'accessibilitat universal en els espais públics • Nombre de centres de nova creació construïts amb criteris d'accessibilitat universal • Nombre de centres on es realitzen adaptacions

Mesura	Indicadors
2.1.3 Desplegar programes específics per a persones en situació de soledat no triada, que promoguen la convivència, l'intercanvi i les relacions socials ("Nadal Entranyable" i altres d'iniciativa local i col·laboració amb el tercer sector)	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre de programes existents contra la soledat no desitjada • Nombre de programes de nova creació • Nombre d'entitats públiques i privades col·laboradores • Nombre de persones usuàries (dades desagregades per edat, sexe, nacionalitat, municipi)
2.1.4. Coordinar els serveis socials i sanitaris d'atenció primària en la detecció i la intervenció de situacions de vulnerabilitat social i/o soledat no desitjada: implementar la història social única	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre de reunions amb els organismes implicats • Nombre de protocols de coordinació creats o actualitzats • Nombre de persones en situació de soledat notificades des de serveis socials o centres de salut • Nombre de persones derivades a programes contra la soledat no desitjada
2.1.5. Difondre les activitats curriculars d'ensenyaments artístics superiors cursades en els centres per a promoure l'acostament intergeneracional amb les persones majors	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre d'activitats realitzades per centre • Nombre de persones majors que les han visitades o vistes

---

2.2. AFAVORIR EL BENESTAR EMOCIONAL DE LES PERSONES MAJORS

Mesura	Indicadors
2.2.1. Promocionar accions de sensibilització dirigides als i les joves sobre la seua responsabilitat social amb les persones majors contra la visió estereotipada d'aquestes	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre d'actuacions formatives realitzades entorn de l'erradicació de l'edatisme • Nombre de centres educatius on es duen a terme • Nombre de xiquets/etes i joves que participen de les activitats

Mesura	Indicadors
2.2.2. Desenvolupar activitats culturals per a tots els públics aportant un enfocament inclusiu amb les persones majors des de la programació fins a la posada en escena	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre d'activitats culturals amb persones majors a càrrec de direcció, producció o interpretació • Nombre de municipis on es realitzen les activitats • Nombre de persones assistents (dades desagregades: edat, sexe)

Mesura	Indicadors
2.2.3. Desenvolupar accions de sensibilització per a "aprendre a viure i aprendre a morir"	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre d'actuacions de sensibilització o formatives sobre concepcions i processos de dol • Objectius i públic al qual es dirigeixen les actuacions

---

2.3. LLUITAR CONTRA LA SITUACIÓ REAL O PERCEBUDA DE SOLEDAT NO DESITJADA

Mesura

2.3.1. Desenvolupar accions de sensibilització i prevenció sobre la situació de soledat no desitjada, actuant des d'una perspectiva comunitària, implicant agents socials de proximitat (institucionals i tercer sector) i articulant canals per a la detecció precoç

Indicadors

- Nombre d'actuacions de sensibilització sobre la soledat no desitjada realitzades
- Nombre d'entitats públiques i privades col·laboradores
- Nombre d'agents socials formats

Mesura

2.3.2. Fomentar iniciatives de suport a les persones majors, potenciant tant el voluntariat social des del tercer sector com les xarxes de suport i ajuda mútua en forma d'iniciatives com ara els bancs de temps i altres activitats associatives veïnals

Indicadors

- Nombre de projectes d'integració social i participació de les persones majors subvencionats

Mesura

2.3.3. Promocionar models d'habitatge que fomenten la vida en comú entre persones majors a través de llars compartides o cooperatives d'habitatge per a majors

Indicadors

- Nombre d'iniciatives existents en el territori valencià
- Pressupost destinat
- Nombre d'actuacions de promoció realitzades
- Nombre de persones en projectes de convivència (dades desagregades per edat, sexe i municipi)

2.4. IMPULSAR EL DIÀLEG I LA SOLIDARITAT ENTRE PERSONES DE DIFERENTS GENERACIONS

Mesura

2.4.1. Promocionar espais compartits i de programes que afavorisquen la interacció entre joves i majors, a través d'activitats en centres socials, culturals, educatius, universitaris, espais esportius dirigits a fomentar l'intercanvi de sabers i l'oci des de la transversalitat generacional

Indicadors

- Nombre de programes intergeneracionals impulsats
- Nombre de persones participants (dades desagregades per edat, sexe, municipi)

Mesura

2.4.2 Promocionar la convivència entre joves i majors, a través d'iniciatives d'habitatge col·laboratiu i fomentar les cooperatives d'habitatge des d'una perspectiva intergeneracional

Indicadors

- Nombre d'iniciatives existents en el territori valencià
- Nombre d'actuacions de promoció realitzades
- Nombre de persones en projectes de convivència (dades desagregades per edat, sexe i municipi)

2.5. AUGMENTAR EL RECONeixEMENT DE L'HETEROGENEïTAT DE LES PERSONES MAJORS
I ELIMINAR LES DESIGUALTATS PER ROLS I ESTEREOTIPS DE GÈNERE

Mesura

2.5.1. Promocionar accions de sensibilització en matèria d'igualtat d'homes i dones en la realització de tota mena de tasques (d'higiene, d'atencions, domèstiques...) enfocades a les persones majors

Indicadors

- Nombre de campanyes de sensibilització realitzades entorn de la igualtat en la vellesa

---

Mesura

2.5.2. Fomentar activitats intergeneracionals per a eliminar els estereotips d'identitat i gènere que impliquen accions de sensibilització en matèria d'igualtat i diversitat

Indicadors

- Nombre d'activitats intergeneracionals enfocades a treballar la igualtat i el respecte a la diversitat
- Nombre de persones participants (dades desagregades per edat, sexe, municipi)

LÍNIA ESTRATÈGICA 3: INCLUSIÓ I ACCÉS ALS SERVEIS PÚBLICS

3.1. DOTAR AMB ELS RECURSOS I ELS SERVEIS SOCIOANITARIS PÚBLICS NECESSARIS PER A ATENDRE LES NECESSITATS DE LES PERSONES MAJORS

Mesura

3.1.1. Fomentar els canals d'informació tant tradicionals com digitals, des dels serveis de proximitat (ajudes existents, cursos, tallers...) de manera que la falta d'informació no siga un obstacle per a les persones majors a l'hora de prendre decisions

Indicadors

- Nombre de canals d'informació utilitzats
- Nombre de nous mètodes de difusió oberts

Mesura

3.1.2. Incrementar la dotació pressupostària als serveis destinats a cobrir les necessitats dels majors

Indicadors

- Pressupost destinat

Mesura

3.1.3. Dissenyar propostes de millora dels serveis públics i privats bàsics (SAD, teleassistència avançada, servei d'àpats) a través d'estudis que permeten adaptar-los a les necessitats de les persones majors

Indicadors

- Nombre d'estudis realitzats
- Recursos actualitzats sobre la base de les propostes
- Nombre de projectes pilot en marxa

Mesura

3.1.4. Promocionar accions formatives per a millorar l'atenció per part de tota mena de professionals de l'àmbit social i sanitari amb la condició de garantir la progressió del sistema cap a l'enfocament basat en les persones i la seua autonomia

Indicadors

- Nombre d'accions formatives realitzades
- Nombre de convenis subscrits, si és el cas.
- Nombre de centres on es realitzen
- Nombre de professionals assistents segons el sector i la categoria professional

---

3.2. MILLORAR L'ADAPTACIÓ DELS SERVEIS PÚBLICS PER A PERSONES MAJORS
(TRAMITACIÓ DE DOCUMENTS, TRANSPORT, SANITAT, ETC.)

Mesura	Indicadors
3.2.1. Promocionar actuacions per a facilitar que les persones majors siguen ateses i puguen realitzar gestions presencialment, mitjançant el disseny de protocols específics en cadascun dels àmbits	<ul style="list-style-type: none"> • Protocols dissenyats: sí/no • Nombre d'àmbits on es desenvolupen els protocols d'atenció

Mesura	Indicadors
3.2.2. Desenvolupar actuacions per a afavorir l'accés a recursos de tramitació i consulta telemàtica a les persones majors, amb el suport que necessiten	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre d'actuacions desenvolupades per a facilitar la comprensió de tràmits telemàtics • Nombre de consultes ateses

Mesura	Indicadors
3.2.3. Realitzar accions que milloren l'accessibilitat al transport públic mitjançant l'adaptació de vehicles i descomptes en les tarifes	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre i tipus de transport en què s'apliquen • Línies de subvencions per a adaptar vehicles de transport • Import concedit • Vehicles adaptats

---

Mesura

3.2.4. Ampliar l'oferta de transport públic accessible amb criteris d'accessibilitat

Indicadors

- Nous vehicles adaptats dins del nou mapa concessional
- Nombre de places per a mobilitat reduïda

LÍNIA ESTRATÈGICA 4: REPTES DEMOGRÀFICS

4.1. AUGMENTAR ELS SERVEIS PÚBLICS EN LES ZONES RURALS

Mesura	Indicadors
4.1.1. Potenciar els equips professionals itinerants d'atenció domiciliària, de violència de gènere, de prevenció de la malaltia mental i promoció de la salut mental, i de promoció de l'autonomia, entre d'altres	<ul style="list-style-type: none"> • Creació d'equips itinerants: sí/no • Nombre d'equips itinerants existents per àmbit de treball • Municipis i àmbit territorial d'actuació
Mesura	Indicadors
4.1.2. Reforçar la coordinació sociosanitària i millorar l'oferta de programes sociosanitaris en l'entorn rural	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre de programes oferits • Nombre de reunions entre els organismes implicats • Nombre de documents obtinguts (informes, protocols, instruccions)

Mesura	Indicadors
<p>4.1.3. Crear punts d'atenció, com ara recursos auxiliars dels centres de dia, per a prestar els suports especialitzats necessaris per a les persones majors en el territori rural</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre de punts d'atenció creats • Nombre de persones beneficiàries dels serveis (dades desagregades per sexe, edat i municipi)
Mesura	Indicadors
<p>4.1.4. Implementar actuacions per a posar en marxa nous serveis com ara el transport a demanda en zones amb un servei de transport de trànsit dèbil basat en el Decret llei 11/2022, de 9 de setembre</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre d'ajudes concedides • Localitats on es crea el servei • Nombre de persones majors beneficiades
Mesura	Indicadors
<p>4.1.5. Millorar l'oferta del servei de transport entre diferents zones del territori habilitant els taxis autoritzats per a recollir persones en localitats limítrofes on no hi haja autorització de taxis</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Modificació de la Llei 13/2017, de 8 de novembre, de la Generalitat, a través de la Llei de mesures fiscals, de gestió administrativa i financera i d'organització de la Generalitat 2023 aprovada: sí/no

Mesura

4.1.6. Posar en marxa els serveis inclosos en el nou mapa concessional i millora general de l'oferta en tots els municipis

Indicadors

- Nous serveis creats
- Actuacions realitzades per a millorar l'oferta

4.2. MILLORAR LA INCLUSIÓ DE LES PERSONES MAJORS

Mesura

4.2.1. Promocionar iniciatives per a millorar la connexió a Internet i les habilitats TIC de les persones majors dels entorns rurals: punts de wifi gratuïts i cursos d'alfabetització digital.

Indicadors

- Nombre d'espais públics que disposen de wifi gratuïts
- Nombre de cursos formatius
- Nombre de persones assistents (dades desagregades per edat, sexe i municipi)

4.3. FACILITAR L'ENVELLIMENT ACTIU DE LES PERSONES EN ENTORNS RURALS

Mesura

4.3.1. Actuacions dirigides a facilitar la reconversió de les llars de jubilats, amb àmplia implantació en el món rural, en centres d'envelliment actiu, que permeta ampliar els serveis de proximitat i facilite l'ancoratge al territori

Indicadors

- Nombre de centres d'envelliment actiu de nova creació
- Nombre de programes oferits en els centres

Mesura

4.3.2. Fomentar xarxes de suport veïnal aprofitant les fortaleeses i les potencialitats del món rural i generant sinergies: potenciació de grups de consum, associacions de productes locals i suport a iniciatives de treball col·laboratiu.

Indicadors

- Nombre d'iniciatives subvencionades que treballen la cohesió social i relacions intergeneracionals en l'àmbit rural

Mesura	Indicadors
4.3.3. Dissenyar actuacions per a millorar la coordinació de les polítiques d'envelliment actiu entre els municipis rurals.	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre de reunions entre els organismes implicats • Nombre de documents resultants (informes, acords) • Nombre de jornades de trobada món rural
Mesura	Indicadors
4.3.4. Promocionar activitats per a persones majors que valoren els actius de salut (parcs, fonts, veredes, entre altres) del món rural	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre d'activitats per a persones majors realitzades entorn de la promoció d'actius de salut • Nombre de persones assistents (dades desagregades per edat, sexe, municipi)

LÍNIA ESTRATÈGICA 5: PARTICIPACIÓ

5.1. ELIMINAR ELS ESTEREOTIPS NEGATIUS ASSOCIATS A L'ENVELLIMENT

Mesura	Indicadors
5.1.1. Realitzar campanyes que promoguen una visió positiva de la població major per a combatre la discriminació i l'edatisme	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre de campanyes de sensibilització realitzades
5.1.2. Promocionar accions que faciliten la intervenció en la vida universitària de les persones majors com a persones expertes que aporten valor i coneixement	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre d'actuacions de promoció de les persones majors en l'àmbit expert acadèmic • Nombre d'actes amb persones majors protagonistes convidades en les universitats • Nombre de persones convidades (dades desagregades per edat, sexe, àmbit de coneixement)

5.2. MILLORAR LA VISIBILITAT SOCIAL DE LES PERSONES MAJORS I RECONeixEMENT
PÚBLIC DE LA SEUA CONTRIBUTIÓ A LA SOCIETAT

Mesura

5.2.1. Implementar accions dirigides a les persones majors per a atorgar-los més participació en el disseny de les polítiques públiques, amb la finalitat d'ajustar-les a les seues necessitats i interessos des de la fase de programació fins a la fase d'implementació

Indicadors

- Nombre de consells municipals del major en el territori valencià
- Nombre de persones integrants (dades desagregades per edat i sexe)
- Nombre d'actuacions dirigides a persones majors per a processos participatius en diferents polítiques públiques

---

Mesura

5.2.2. Fomentar la participació de les persones majors en els mitjans de comunicació i els debats públics a fi d'eliminar estereotips sobre la vellesa i l'envelliment

Indicadors

- Nombre de debats i actes públics organitzats sobre vellesa i envelliment
- Nombre de sèries, programes o reportatges sobre vellesa i envelliment emesos

---

Mesura

5.2.3. Realitzar accions de sensibilització que valoren el que aporten les persones majors a la societat: premis, reconeixements públics i certàmens

Indicadors

- Nombre d'actuacions de reconeixement realitzades
- Nombre de persones beneficiades (dades desagregades per edat i sexe)

Mesura

5.2.4. Promocionar actuacions que contribuïsquen a l'adhesió de les administracions locals al programa Ciutats Amigables amb les Persones Majors

Indicadors

- Nombre d'actuacions de promoció de les Ciutats Amigables amb les Persones Majors
- Nombre de municipis adherits a la xarxa

5.3. PROMOCIONAR QUE LES PERSONES MAJORS ES MANTINGUEN ACTIVES

Mesura	Indicadors
5.3.1. Foment actiu de la participació de les persones majors en activitats culturals, socials i esportives adaptades	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre d'activitats oferides degudament adaptades a un públic major • Nombre de persones participants (dades desagregades per edat, sexe, municipi)

Mesura	Indicadors
5.3.2. Fomentar l'associacionisme entre persones majors a través del compromís i el suport institucional, que permeta l'exercici d'una ciutadania plena en tot el cicle vital de les persones	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre d'associacions de persones majors en l'àmbit local, provincial i autonòmic • Nombre de persones majors integrants de les associacions • Nombre de consells municipals i territorials de persones majors

Mesura	Indicadors
5.3.3. Promocionar la solidaritat a través d'activitats de voluntariat social realitzades per les persones majors i per a les persones majors	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre d'ofertes de voluntariat existents • Nombre de programes de promoció del voluntariat i integració social en persones majors

---

Mesura

5.3.4. Promocionar actuacions per a facilitar la participació i el gaudi, lliure d'estereotips de gènere, de les persones majors en les activitats de dinamització comunitària

Indicadors

- Nombre d'activitats de dinamització comunitària promocionades
- Nombre de persones participants (dades desagregades per sexe, edat i municipi)

5.4. PROMOCIONAR ELS ESTUDIS, LA INFORMACIÓ I LA INVESTIGACIÓ SOBRE EL SECTOR DE LES PERSONES MAJORS

Mesura

5.4.1. Realitzar d'informes, estudis i investigacions que contribuïsquen a conèixer millor el sector de les persones majors

Indicadors

- Persones participants (dades desagregades per sexe, edat i municipi)
- Anuari estadístic de les persones majors a la Comunitat Valenciana
- Nombre d'Informes
- Nombre de publicacions realitzades
- Col·laboració amb càtedres acadèmiques i equips d'investigació

10. GOVERNANÇA

La Llei 9/2004, de 7 de desembre, de la Generalitat, va crear el Consell Valencià de Persones Majors amb la finalitat d'instrumentar la participació i la col·laboració de les persones majors en la definició, l'aplicació, el seguiment de la planificació i l'ordenació dels serveis per a atendre millor les seues necessitats, així com per a defensar els seus drets i promoure el seu benestar. Aquesta llei va ser desplegada pel Decret 168/2006, de 10 de novembre, del Consell, pel qual es va aprovar el Reglament d'organització i funcionament del Consell Valencià de Persones Majors. En aquest reglament es configura com *"un òrgan consultiu i assessor de la Generalitat i té com a finalitat instrumentar la participació i la col·laboració de les persones majors en la definició, l'aplicació i el **seguiment de les polítiques de suport, inserció social i qualitat de vida**, mitjançant la planificació i l'ordenació dels serveis socials especialitzats per a atendre millor les seues necessitats"*.

Per al seguiment de la implementació de les mesures d'aquesta estratègia, es crearan comissions de treball mixtes, en les quals participaran les administracions implicades en l'execució de les mesures, juntament amb membres del Consell Valencià de Persones Majors. Del seguiment de les mesures amb periodicitat semestral, se'n donarà compte en les diferents comissions permanents que se celebren, així com en el Ple, i es recolliran en la memòria anual que elabora aquest organisme. Això respon a la necessitat d'implicar, en la implementació de polítiques públiques, les persones destinatàries d'aquestes, en un exercici veritablement democràtic de la participació ciutadana. És necessari destacar el paper rellevant i protagonista de les entitats que representen les persones majors, juntament amb les administracions públiques, en tots i cadascun dels processos de l'estratègia. La DGPM serà l'organisme encarregat de coordinar les comissions i centralitzar les conclusions d'aquestes.

11. BIBLIOGRAFIA

- Estudi elaborat per l'Institut Interuniversitari de Desenvolupament Local IIDL-UJI de la Universitat Jaume I de Castelló, 2018.
- Pla valencià d'inclusió i cohesió social (Pla VICS), Generalitat Valenciana, 2017
- Pla Convivint, Generalitat Valenciana, 2021
- Programa Cuide'M, Generalitat Valenciana, 2021
- Institut Nacional d'Estadística. Dades del padró continu, 2021.
- IMSERSO (2011). Envel·liment actiu. Llibre blanc. Madrid. IMSERSO
- Junta d'Andalusia (2009). Libro blanco del envejecimiento activo. Conselleria per a la Igualtat i Benestar Social.
- Oficina de l'Alt Comissionat per als Drets Humans (OACDH), 1991. Principis de les Nacions Unides per a persones majors. Ginebra: Oficina de l'Alt Comissionat per als Drets Humans
- Consell d'Europa (2014). Recomanació CM/Rec (2014)2 del Comitè de Ministres dels estats membres de la Unió Europea als estats membres sobre la promoció dels drets humans de les persones majors.
- Organització Mundial de la Salut (OMS) (2016). Pla d'Acció 2016-2020. Document A69/17. Ginebra: Organització Mundial de la Salut.
- Organització Mundial de la Salut (OMS) (2002) Active Ageing: A Policy Framework. Ginebra: Organització Mundial de la Salut.
- Centre Internacional de Longevitat Brasil (2015). *Active Ageing: A Policy Framework in Response to the Longevity Revolution*. Rio de Janeiro: ILCB

- Kalache A. i Kickbusch, I. (1997). "A Global Estrategy for Healthy Ageing". *World Health*, 4, 4-5.
- Fernández-Ballesteros, R. (2009). *Envejecimiento activo. Contribuciones de la Psicología*. Madrid: Psicología, Pirámide.
- Echeverría, J. (2014). "Envejecimiento activo e innovación social". En M. J. Monteagudo, J. Cuenca i R. San Salvador (eds.). *Aportaciones del ocio al envejecimiento satisfactorio* (pàg. 19-38). Bilbao: Universidad de Deusto.
- UNECE (2017). Active Ageing Index Home.
- Zaidi, A., Gasior, K., Hofmarcher, M.M., Lelkes, O., Marin, B., Rodrigues, R., Schmidt, A., Vanhuysee, P. i Zolyomi, E. (2013). "Active Ageing Index 2012. Concept Methodology and Final Results". Viena: Centre Europeu de Viena.
- Organització Panamericana de la Salut, "Determinantes sociales de la salud en la región de las Américas (capítulo de salud en las Américas +)".

12. ANNEXOS

Annex I. Qüestionari per línia estratègica

Pregunta 1	Considera que ha de ser una línia estratègica de l'Estratègia valenciana d'envelliment actiu i lluita contra la soledat no desitjada?
Pregunta 2	Per què?
Pregunta 3	Quines mesures o necessitats concretes consideres que haurien de preveure's i abordar-se dins d'aquesta línia estratègica?
Pregunta 4	Coneixes alguna iniciativa activa en el territori valencià que treballa l'autonomia personal de les persones majors i el bon tracte? Quina entitat / associació / col·lectiu la impulsa?
Pregunta 5	Comentaris

Annex II. Dinàmiques de participació

Pregunta 1	Com valora l'articulació de l'estratègia entorn d'aquestes cinc línies estratègiques? N'afegiria, en matisaria o en llevaria alguna?
Pregunta 2	Dins d'aquesta línia estratègica, quins factors falten o no s'han tractat adequadament?
Pregunta 3	Per favor, seleccione els tres factors prioritaris (dels que ja estan o si n'ha inclòs algun):
Pregunta 4	Com valora les mesures incloses en cadascuna de les cinc línies estratègiques? N'afegiria, en matisaria o en llevaria alguna?
Pregunta 5	De cada línia, quines mesures falten o no s'han tractat adequadament?
Pregunta 6	De cada línia, seleccione tres mesures que considere més IMPORTANTS (de les que estan o si n'ha inclòs alguna) i tres mesures que considere més VIABLE dur a terme.
Pregunta 7	Aquesta dinàmica ha permés prioritzar les possibles mesures per a cada línia estratègica.
